

Julkishallinnon päätöksentekoprosessi - asianhallinta ja asiakirjahallinta

Asko Ojanen
25.3.2010

Tuottavuuden parantamisen keinoja

- prosessien selventäminen/kehittäminen
- turhan poistaminen - asiakkaalle arvokkaaseen keskittyminen
- resurssien käytön parantaminen
- läpimenoaikojen lyhentäminen
- menetelmätason ja laadun parantaminen
- tiedon kulun ja raportoinnin kehittäminen
- joustavuuden lisääminen
- jatkuvan parantamisen periaate PDCA
- tuottavuuden ja oman työn välisen yhteyden näkyvyys

Julkishallinnon päätöksenteon haasteita

- Julkishallinto on ollut satoja vuosia edelläkävijä järjestelmällisessä ja dokumentoidussa päätöksenteossa
- Nykypäivän haasteita ovat edelleen esimerkiksi
  - Päätöksenteon läpinäkyvyys ja kansalaisvaikuttaminen
  - Lainsäädännön kasvavat ja muuttuvat vaatimukset
  - Välttämätön paperimaailmasta siirtyminen kohti sähköistä toimintaympäristöä
  - Siirtyminen yksikön johtamisesta prosessijohtamiseen
  - Sisäinen ja ulkoinen paine tehostaa sisäistä toimintaa ja samalla parantaa asiakaspalvelua sähköisillä palveluilla
  - Siiloutuneet ja yhteensopimattomat tietojärjestelmät estävät organisaation sisäiset ja sen sidosryhmien väliset tehokkaat prosessit
  - Liian suuri osa asiakirjoista ei ole lainkaan asiakirjahallinnan piirissä

Pitkäjänteinen kehittämissuunnitelma

- Yksittäiset kehityshankkeet liittyvät lähes poikkeuksetta toisiinsa, mutta niitä ei ole mahdollista käynnistää samanaikaisesti
  - tavoitetilan määrittely ennen kuin ryhdytään toteuttamaan yksittäisiä projekteja
  - yhteensopivuus kokonaisuuteen varmistettava
- Vaiheittainen toteutus suunnitelma lähtötilasta tavoitetilaan
  - budjetointi ja henkilöstösuunnitelman laatiminen helpottuvat
  - mitattavissa olevat tarkistuspisteet
  - ohjattavuus säilyttävä, eli valmius tarkistaa suuntaa ja laajuutta
- Varottava liian kunnianhimoista lähestymistapaa jolloin kompastutaan monimutkaisuuden aiheuttamiin kustannuksiin, resursseihin, osaamiseen jne..

Kehittämissuunnitelman vaatimukset

- Ydinprosessit ja aliproessit on kuvattava, ja niiden jalkautukseen tarvitaan toimintaohjeet ja tietojärjestelmien tuki
- Kehittämissuunnitelmassa tulee eliminoida hajanaisten tietojärjestelmien aiheuttamat prosessien katkokset etenkin niiden liittymäkohdissa
- Toimittajilta tulee vaatia avoimuutta ja yhteensopivuutta asiakkaan kehittämissuunnitelmaan - rajapinnat
- Johdon tulee estää hankinnoissa kokonaisuuden kannalta haitallinen soaoptimointi, joka ei tue kehittämissuunnitelmaa
- Hankintojen kilpailutuksessa tulee valintakriteerien laatupisteytyksessä antaa paino sopivuudesta kokonaisuuteen
- Tavoiteltu lopputulos: tuottavuus paranee järjestelmien luontaisen elinkaaren mukaisen uusimisen myötä ja prosessijohtamisen tehostuessa

Henkilöstön eläköityminen

- Henkilöstösuunnitelmassa on nähtävä eläköityminen mahdollisuutena
  - Vuosina 2006–2020 eläkkeelle siirtyy 223 000 kunta-alan työntekijää (46 %)
  - Montako henkilöä poistuu vuodessa palkkalistaltanne ja mitä järjestelmäinvestointeja palkkasummalla voitaisiin rahoittaa?
    - Kunta 10.000 asukasta, 300 työntekijää, 3 %/v eläkkeelle = 10 hlöä, joista yhden tilalle ei palkata -> ~35 000 € / v
    - Päätöksentekojärjestelmä toimituksineen maksaa 25 000 € -> investoinnin takaisinmaksuaika on 8,5 kk
- Hiljaisen tiedon merkitys vähenee dokumentoiduilla prosesseilla sekä prosesseissa syntyneillä asiakirjoilla, jotka on tallennettu asianmukaisesti järjestelmiin

Prosessien toteutus ja asiakirjahallinta

- Eri lähteiden mukaan toimihenkilövoittoisissa organisaatioissa tiedon hakuun käytetään 16 % työajasta
  - 10-15 % organisaatioiden tuloista käytetään asiakirjojen luomiseen, hallitsemiseen, jakeluun jne ...
  - Asiakirjojen käsittelyyn käytetään 60 % työajasta
- Tutkimuksen mukaan (Kevin Craine: Design a Document Strategy)
  - 85 % dokumenteista ei koskaan käytetä
  - 60 % on vanhentuneita ja
  - 50 % on kopioita
- Kyseessä on piilokustannus, jonka merkitystä kukin voi miettiä oman organisaationsa kannalta

Kunnanhallituksen kokousten sähköistäminen

- Keskkokoisen kunnanhallituksen yhden kokouksen esityslistan kulut 400 €
  - kustannus vuositasolla 22 kokousta / v -> 8 800 € / toimitilin
  - kustannus kunnan tasolla 10 toimitilintä x 8 800 € = 88 000 €
- 36 000 asukkaan kunnan tyypillinen valtuustoseminaari
  - 32 000 arkkia paperia
  - arkkien tuottamiseen kuluu neljä puuta, 12 000 litraa vettä ja 2 tonnia hiilidioksidiyksikköjä
- Kokousten sähköistäminen säästää
  - kuljetuskustannukset ja ympäristöä
  - paperin kulutuksesta ja käsittelystä aiheutuvat kustannukset

Tehtävissä jo tänään

- Todellista potentiaalia on tuottavuuden ja toiminnan laadun parantamiseksi prosessien kehittämisen ja niitä tukevien järjestelmien avulla
- Tämä edellyttää pitkäjänteistä suunnittelua ja sen valvontaa, että organisaatio sitoutuu suunnitelmaan
- Tämä ei edellytä sitoutumista tiettyyn toimittajaan, toisaalta valittujen toimittajien tulee noudattaa avoimuuden ja yhteensopivuuden vaatimuksia

Kiitos!

www.documenta.fi